

Zadanie współfinansowane ze środków otrzymanych od Miasta Gorzowa Wlkp.

Rozwód

Zgodnie z treścią art. 56 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego:

§ 1. Jeżeli pomiędzy małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód.

§ 2. Jednakże mimo zupełnego i trwałego rozkładu pożycia rozwód nie jest dopuszczalny, jeżeli wskutek niego miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

§ 3. Rozwód nie jest również dopuszczalny, jeżeli żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, chyba że drugi małżonek wyrazi zgodę na rozwód albo że odmowa jego zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzyskanie rozwodu jest możliwe jedynie wtedy, gdy pomiędzy małżonkami nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia. O trwałym rozkładzie pożycia można mówić wtedy, gdy pomiędzy małżonkami ustały więzi duchowe, fizyczne i gospodarcze. Więzy duchowe ustają wówczas, gdy strony nie darzą się wzajemnie uczuciem miłości lub chociażby jeden z małżonków nie darzy tym uczuciem drugiego małżonka. Ustanie więzi fizycznych ma miejsce wtedy, gdy pomiędzy małżonkami ustają kontakty intymne, seksualne oraz cielesne. Ustanie więzi gospodarczych następuje, gdy strony zaprzestają prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Należy mieć jednak na uwadze, że możliwa jest taka sytuacja, w której pomiędzy małżonkami ustały więzi duchowe oraz fizyczne, a pozostały pewne elementy więzi gospodarczej, wówczas rozkład pożycia może być mimo to uznany za zupełny, jeżeli utrzymanie elementów więzi gospodarczej, np. wspólnego mieszkania wywołane zostało szczególnymi okolicznościami. O trwałości rozkładu pożycia można mówić, gdy brak jest perspektyw powrotu małżonków do wspólnego pożycia małżeńskiego. Niezależnie od tego, czy pomiędzy stronami doszło do trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego rozwód nie będzie dopuszczalny, gdy w jego następstwie miałyby ucierpieć dobro małoletnich dzieci stron, to jest gdy będzie istniało prawdopodobieństwo, że rozwój fizyczny, emocjonalny, intelektualny lub więzi z rodzicami zostaną zagrożone. Ponadto, rozwiązanie małżeństwa przez rozwód nie będzie możliwe, gdy orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, albo gdy pozew o rozwód wnosi małżonek, który ponosi wyłączną winę rozkładu pożycia małżeńskiego, chyba że drugi małżonek niewinny oświadczy przed sądem, że wyraża zgodę na rozwiązanie małżeństwa przez rozwód albo że odmowa zgody na rozwód wyrażona przez małżonka niewinnego będzie sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z art. 57 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego:

§ 1. Orzekając rozwód sąd orzeka także, czy i który z małżonków ponosi winę rozkładu pożycia.

§ 2. Jednakże na zgodne żądanie małżonków sąd zaniecha orzekania o winie. W tym przypadku następują skutki takie, jak gdyby żaden z małżonków nie ponosił winy.

W myśl przytoczonego powyżej uregulowania sąd może w wyroku rozwodowym stwierdzić, że rozwód nastąpił z winy obojga małżonków, z winy jednego z nich lub bez ich winy. Niedopuszczalnym jest orzekanie w wyroku rozwodowym przez sąd, kto ponosi winę rozkładu pożycia małżeńskiego jeżeli małżonkowie zgodnie zażądali zaniechania orzekania przez sąd o winie. Do zawinionych przyczyn rozkładu pożycia należy zaliczyć takie zachowanie małżonka, które stanowi naruszenie obowiązków określonych w art. 23 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, to jest naruszenie obowiązku wspólnego pożycia, wzajemnej pomocy i wierności oraz współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli. Przejawem naruszenia wskazanych obowiązków będzie m.in. pijaństwo, narkomania, zdrada małżeńska, opuszczenie rodziny, stosowania przemocy wobec członków rodziny, popełnienie przestępstwa na szkodę rodziny, np. przestępstwa znęcania się, groźby karalnej, naruszenia nietykalności cielesnej.

W wyroku orzekającym rozwód sąd obligatoryjnie rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletnich dzieci. W postępowaniu o rozwód małżonkowie mogą przedstawić pisemne porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem, jeżeli przedstawione przez strony postępowania porozumienie będzie zgodne z dobrem małoletnich dzieci. Jeżeli w toku postępowania przed sądem małżonkowie nie przedstawią porozumienia o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem, wówczas sąd rozstrzygnie te kwestie, kierując się prawem dzieci do wychowywania przez oboje rodziców. Na zgodny wniosek małżonków sąd nie będzie orzekać o utrzymywaniu kontaktów przez rodziców z małoletnimi dziećmi. Co więcej sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. Kolejną kwestią, która winna zostać uregulowana w wyroku rozwodowym jest określenie sposobu korzystania przez małżonków z mieszkania, które wspólnie zajmują i zajmować będą po rozwiązaniu małżeństwa. Rozstrzygnięcie w tym zakresie ma charakter tymczasowy i reguluje sposób korzystania z mieszkania jedynie do czasu, gdy przynajmniej jeden z małżonków nie opuści tego mieszkania dobrowolnie lub przymusowo. Na zgodny wniosek stron sąd może w wyroku orzekającym rozwód orzec również o podziale wspólnego mieszkania albo o przyznaniu mieszkania jednemu z małżonków, jeżeli drugi małżonek wyraża zgodę na jego opuszczenie bez dostarczenia lokalu zastępczego i pomieszczenia zastępczego, o ile podział bądź jego przyznanie jednemu z małżonków jest możliwe. Wreszcie wskazać należy, że sąd może wyjątkowo odstąpić od określania sposobu korzystania z mieszkania, gdy małżonkowie nie

wyrażają na to zgody, zwłaszcza w sytuacji, gdy już wcześniej uzgodnili między sobą zasady korzystania ze wspólnego mieszkania, a sąd uzna, że takie porozumienie nie narusza usprawiedliwionych potrzeb dzieci oraz tego z małżonków, któremu powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Oprócz obligatoryjnych rozstrzygnięć wyroku rozwodowego w postaci rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, kontaktach rodziców z małoletnimi dziećmi, alimentach na rzecz małoletnich dzieci oraz orzeczenia o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania, sąd może również w wyroku rozwodowym określić miejsce pobytu dziecka, ustalić pieczę naprzemienną nad małoletnimi dziećmi, nakazać eksmisję jednego z małżonków lub dokonać podziału majątku wspólnego małżonków. Sąd może nakazać eksmisję na wniosek jednego z małżonków ze wspólnego mieszkania jedynie w wypadkach wyjątkowych, gdy drugi małżonek swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie. Natomiast podział majątku wspólnego małżonków możliwy będzie w postępowaniu rozwodowym jedynie wówczas, gdy przeprowadzenie tego podziału nie spowoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu. W sytuacji, gdyby podział majątku wspólnego byłby czasochłonny i spowodowałby zwłokę w rozpoznaniu sprawy o rozwód, wówczas każdemu z rozwiedzionych małżonków po zakończeniu postępowania rozwodowego przysługuje uprawnienie do skierowania do sądu wniosku o podział majątku wspólnego.

Chcąc zainicjować postępowanie rozwodowe należy złożyć do sądu pozew o rozwód. Pozew o rozwód powinien odpowiadać ogólnym warunkom pierwszego pisma procesowego w sprawie oraz szczególnym warunkom przewidzianym dla pozwu. Sądem właściwym rzeczowo będzie sąd okręgowy, natomiast właściwym miejscowo będzie sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda. W treści pozwu o rozwód należy wskazać właściwy sąd, oznaczyć stronę powodową oraz stronę pozwaną, wskazując przy tym, ich adresy zamieszkania oraz numery PESEL. W petitum pozwu należy dokładnie określić wnioski strony wnoszącej pozew, których uzasadnienie i uszczegółowienie winno zostać zawarte w uzasadnieniu pozwu. Przytaczając fakty i okoliczności sprawy w celu uzasadnienia wniosków należy przedstawić dowody na poparcie swoich twierdzeń. Dowodami takimi mogą być m.in. zeznania świadków, przesłuchania stron, dokumenty. Od pozwu o rozwód należy uiścić opłatę stałą w kwocie 600,00 złotych. W przypadku, gdy powód nie ma możliwości uregulowania opłaty od pozwu z uwagi na swoją sytuację materialną w pozwie o rozwód można zawrzeć również wniosek o zwolnienie przez sąd od ponoszenia kosztów sądowych w całości lub części. W pozwie można także zawrzeć wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata lub radcy prawnego, pod warunkiem złożenia oświadczenia, z którego wynika, że osoba wnosząca o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zarówno w przypadku złożenia wniosku o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych w

całości lub części, jak i wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do pozwu należy dołączyć oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Pozew wnosi się do właściwego sądu w dwóch egzemplarzach wraz z załącznikami osobiście w biurze podawczym sądu lub listem poleconym za pośrednictwem poczty.

Przykładowy wzór pozwu o rozwód:

Miejscowość, data

Sąd Okręgowy
w .....
.....Cywilny

Powód: .....zamieszkała pod adresem: ....., PESEL.....,

Pozwany:....., zamieszkały pod adresem:....., PESEL.....

Pozew o rozwód

Działając w imieniu własnym, wnoszę o:

- 1) rozwiązanie przez rozwód małżeństwa powódki..... z pozwanym ....., zawartego w dniu ..... roku, przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w ....., nr aktu małżeństwa ....., z winy pozwanego / bez orzekania o winie stron,
- 2) powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron ....., urodzonym dnia ..... roku w ..... obojgu rodzicom (*w wyroku rozwodowym sąd może również powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego z nich do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do małoletniego dziecka*),
- 3) ustalenie kontaktów pozwanego ..... z małoletnim dzieckiem stron ..... w ten sposób, że kontakty odbywać się będą (*wskazany poniżej sposób uregulowania kontaktów z dzieckiem ma charakter przykładowy*):
  - a) w każdy drugi weekend miesiąca od soboty od godz. 9:00 do niedzieli do godz. 18:00 z prawem zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu, przy czym pozwany będzie odbierał dziecko z miejsca jego stałego pobytu oraz odprowadzał dziecko do miejsca jego stałego pobytu,
  - b) w każdy wtorek od godz. 16:30 do godz. 18:30 oraz w każdy czwartek od godz. 16:30 do godz. 18:30 w miejscu stałego pobytu dziecka w obecności powódki,
  - c) w każdy drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia od godz. 9:00 do godz. 19:00 oraz w drugi dzień Świąt Wielkanocnych od godz. 9:00 do godz. 19:00 z prawem

- zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu, przy czym pozwany będzie odbierał dziecko z miejsca jego stałego pobytu oraz odprowadzał dziecko do miejsca jego stałego pobytu,
- d) w wakacje letnie od dnia 1 lipca od godziny 10:00 do dnia 7 lipca do godziny 18:00 oraz od dnia 1 sierpnia od godziny 10:00 do dnia 7 sierpnia do godziny 18:00 z prawem zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu, przy czym pozwany będzie odbierał dziecko z miejsca jego stałego pobytu oraz odprowadzał dziecko do miejsca jego stałego pobytu,
- 4) zasądzenie od pozwanego ..... na rzecz małoletniego ..... alimentów w kwocie po ..... złotych miesięcznie, płatnych z góry do rąk matki powoda do 10. dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat,
- 5) nie orzekanie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania stron / orzeczenie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania stron (*należy dokładnie określić w jaki sposób strony mają korzystać z mieszkania*) / nakazanie eksmisji pozwanego z mieszkania położonego w ....., przy ul.....,
- 6) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych,
- 6) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:
- a) dokumentów: (*należy wymienić dokumenty, które będą załączone do pozwu i wskazać fakty, które mają zostać wykazane danym dokumentem*),
- b) zeznań świadków: (*należy wskazać imiona i nazwiska świadków oraz ich adresy, a także wskazać fakty, które mają zostać wykazane zeznaniami świadków*),
- c) przesłuchania powódki (*należy wskazać fakty, które mają zostać wykazane w toku przesłuchania powódki*).

Należy wskazać, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia.

Uzasadnienie

Należy przedstawić okoliczności sprawy (stan faktyczny, określić żądanie i je uzasadnić).

W uzasadnieniu pozwu o rozwód należy m.in.:

- wskazać informacje dotyczące zawarcia związku małżeńskiego,
- wskazać czy strony mają małoletnie dzieci,
- opisać przebieg związku małżeńskiego,
- wykazać, że nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia stron oraz opisać okoliczności, które uzasadniają takie stanowisko,
- w przypadku pozwu o rozwód, w którym powódka wnosi o rozwiązanie małżeństwa przez rozwód z winy pozwanego – przytoczenie okoliczności, które będą wykazywać, że to pozwany ponosi winę rozkładu pożycia,
- wskazać, czy strony zawierały umowy majątkowe małżeńskie,

- opisać okoliczności, które przemawiają za uregulowaniem władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron w sposób wskazany w petitum pozwu,
- opisać okoliczności, które przemawiają za uregulowaniem kontaktów z małoletnim dzieckiem w sposób wskazany w petitum pozwu,
- opisać okoliczności, które przemawiają za uregulowaniem obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniego dziecka w sposób wskazany w petitum pozwu,
- w przypadku, gdy powódka wnosi o nie orzekanie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania, należy wskazać okoliczności, które przemawiają za odstąpieniem przez sąd od wydania rozstrzygnięcia w zakresie korzystania ze wspólnego mieszkania przez strony,
- w przypadku, gdy powódka wnosi o orzeczenie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania, należy dokładnie określić w jaki sposób strony mają korzystać z mieszkania oraz uzasadnić swoje żądanie,
- jeżeli powódka wnosi o nakazanie eksmisji, należy opisać okoliczności z których wynika, że pozwany swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie co powoduje konieczność jego eksmisji ze wspólnego mieszkania stron.

Podpis

Załączniki:

- 1 odpis pozwu wraz z załącznikami,
- dowód uiszczenia opłaty stałej od pozwu w kwocie 600,00 złotych
- dokumenty wymienione w pozwie,
- odpis skrócony aktu małżeństwa.